

**Herakles/Herkules** - lat. *Hercules*; v gréckej mytológii *héros*, syn *Dia* a *Alkménie*; pôvodne nazývaný *Alkeides*, až neskoršie *Herakles* („lebo cez *Héru* dosiahol slávu“); znázorňovaný ako pastier s kožou leva cez ramená s kyjakom z *duba* (pozri *Herkulove stĺpy*), ktorý vynikal silou a ochotou pomáhať ľudskému rodu; početní potomkovia *Heraklea* sa volali *Heracleidae*; prenasledovaný žiarlivou *Hérou* (zoslala naňho šialenstvo a zabil svoje deti aj deti svojho nevlastného brata); keď nadobudol opäť rozum, na základe veštby vstúpil do služieb *mykénskeho* kráľa *Eurysthea* a musel vykonať 12 ťažkých prác (*dodecathlos*):

1. zahrúsiť *nemejského* leva, ktorého kožu potom nosil; pozri *Omfala*; *Bes*
2. zabiť deväťhlavú *lernskú Hydru*; jej jedovatou krvou napustil svoje šípy (pozri *Nessova tunika*)
3. chytiť *kerynejskú laň*, s kovovými nohami a zlatými parohami, rýchlosťou ako víťor, zasvätenou *Afrodite*
4. uštváť za zasneženom poli *erythmanského diviaka*, ktorý pustošil okolie mesta *Psofida*, a živého ho priniesť; pozri *Folos*; *diviak*
5. vyhnať z močarísk *ľudožravé stymfalské vtáky*, ktoré svoje kovové perá vystreľovali ako šípy, a zabiť ich vlastnými strelami
6. vyčistiť za jeden deň chlievy *Augeia*, kráľa *Elidy* (pozri *Augiášove chlievy*); pozri *paralelizmus* k *Vyčisteniu chrámu*
7. chytiť divokého krétskeho býka a dovieť ho do *Mykén*
8. skrotiť *ľudožravé Diomédove* kone
10. zápasíť s obrím pastierom *Eurytiónom*, ktorý strážil stádo obra *Geryona*; pozri *Herkulove stĺpy*
11. nechať *Atlantom* doniesť tri jabĺčka zo záhrady *Hesperidiek*; medzitým za neho držal nebeskú klenbu; oklamal *Atlanta*, keď nechcel znova prevziať svoje bremeno
12. sputať a dovieť z *podsvetia Kerbera*; pozri *Charón*

*Herakles* oslobodil *Prométhea*, bol otrokom kráľovnej *Omfaly*, bojoval s *Dioskúrami* proti *Amazonkám*, proti *Kyknosovi* a nakoniec podľahol intrigám žiarlivej *Deianeiry*, ktorá mu omylom podala *tuniku* napustenú krvou *kentaúra Nessa*; *Hérakles* sa dal upáliť na hranici, po svojej smrti bol povznesený medzi bohov a dostal za manželku *Hébé*; zasvätené stromy *topol*, *olivovník* a *žriedla*; v antickom umení zobrazovaný ako silný fúzatý muž alebo mládenec v koži (*nemejského*) leva, s kyjakom a šípmi; v stredoveku jeho hrdinské činy *paralelizmom* k činom *Krista*; v renesancii a baroku *atribútom* *Hérakla Kerberos*; pozri *Amfitryón*, *Antaios*, *Alkéstis*, *Diomédés*, *Megara*, *Filoktétés*, *Cheirón*, *Hádes*, *Hydra*, *Porfyrión*, *Ifitos*, *Omfala* (Dürer, L.Cranach st., Tintoretto, Veronese, Q.Reni, Rubens, Poussin, Delacroix, P.della stella, A.de Vries, E.A.Bourdelle)

[http://it.wikipedia.org/wiki/Cista\\_Ficoroni](http://it.wikipedia.org/wiki/Cista_Ficoroni)

<http://www.latribunedelart.com/l-oeuvre-grave-de-gilles-rousselet-graveur-parisien-du-xviiie-siecle>

[http://it.wikipedia.org/wiki/Fondazione\\_di\\_Roma](http://it.wikipedia.org/wiki/Fondazione_di_Roma)

<http://eo.wikipedia.org/wiki/Tartaro>

<http://www.flickr.com/photos/28433765@N07/8473308344/in/photostream/>

[https://www.google.sk/search?q=Hercules+at+the+crossroads&espv=2&biw=1848&bih=995&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0CB4QsARqFQoTCIzLI92\\_58YCFYxyFAodFJoAbA&dpr=1](https://www.google.sk/search?q=Hercules+at+the+crossroads&espv=2&biw=1848&bih=995&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0CB4QsARqFQoTCIzLI92_58YCFYxyFAodFJoAbA&dpr=1)



Symposium Herma a Herakla (čierno figurový skyfos, 490 pr.Kr.)



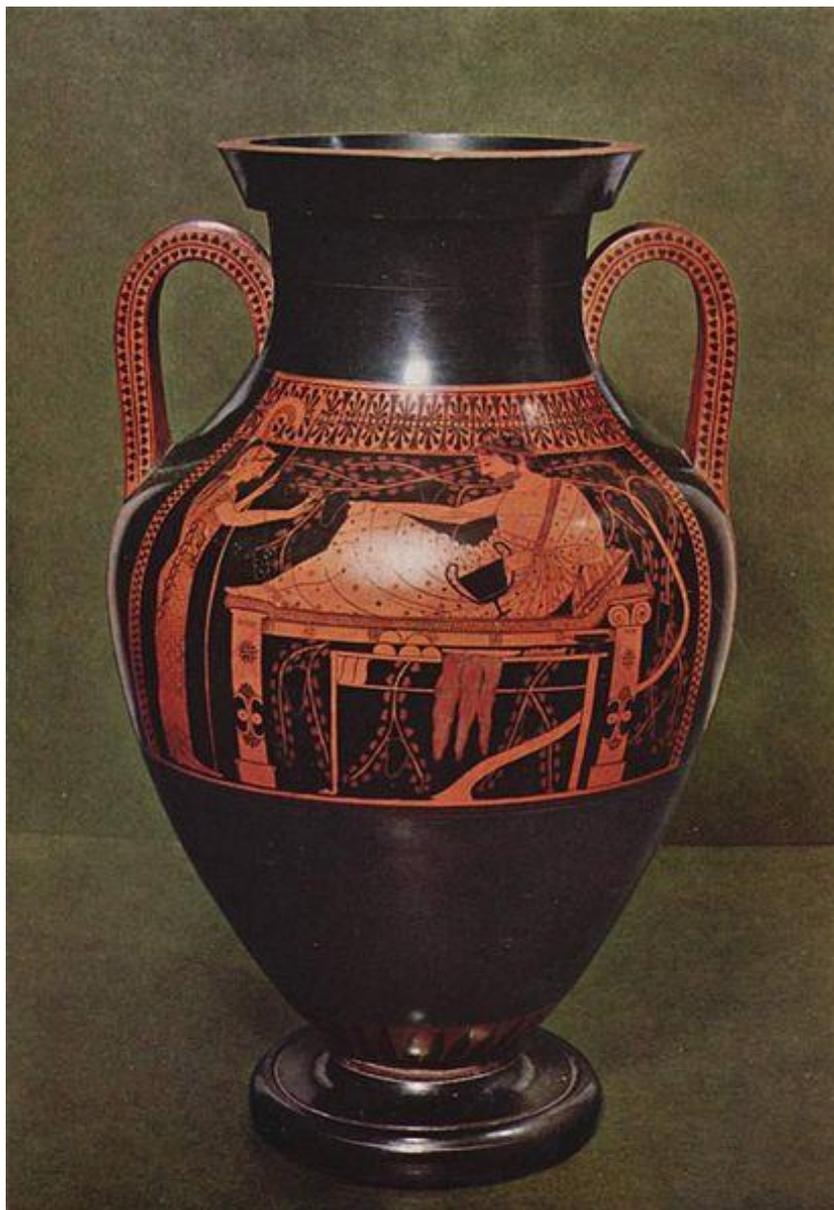
Herakles bojuje s Acheloom (červeno figúrový stamnos, 4.-5.st.pr.Kr.)



Nikostenes maliar: Herkula prijímaný Hermom a Aténou na Olympe (šiesta technika, oinoche, 520pr.Kr.)



Herakles zabíja lernskú hydru (stamnos, 480-470 pr.Kr.)



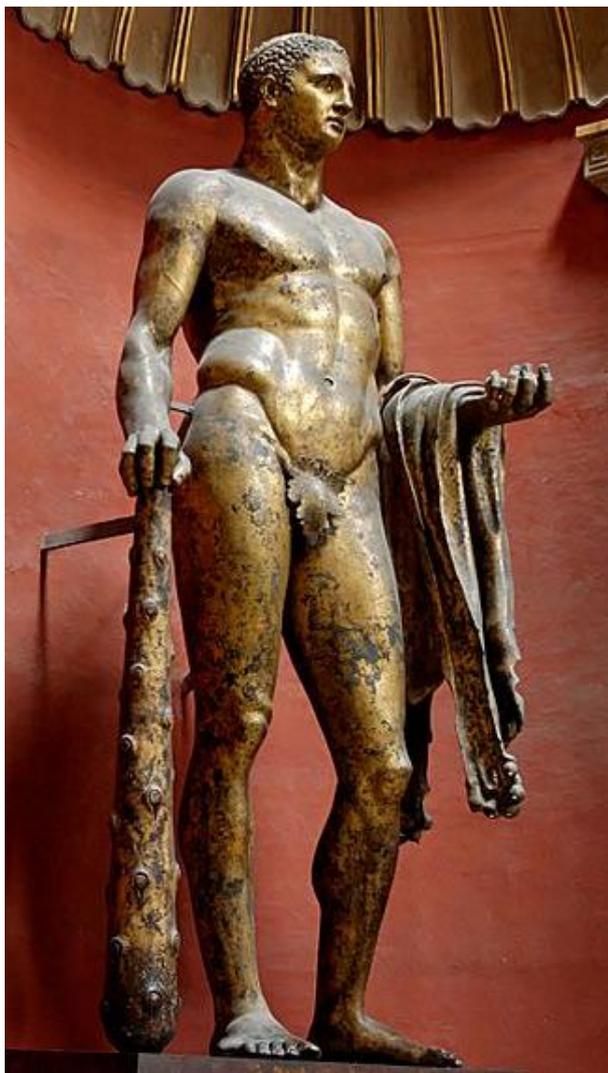
Aténa a Herakles (peliké)



Janiform v podobe hlavy Herakla a černocho (attický červeno figurový kantharos, 480-470 pr.Kr.)



Herakles zabíja dvoch hadov, ktoré naňho zoslala Héra (antická keramika)



Hercules z fóra Boarium (2.st.pr.Kr.)

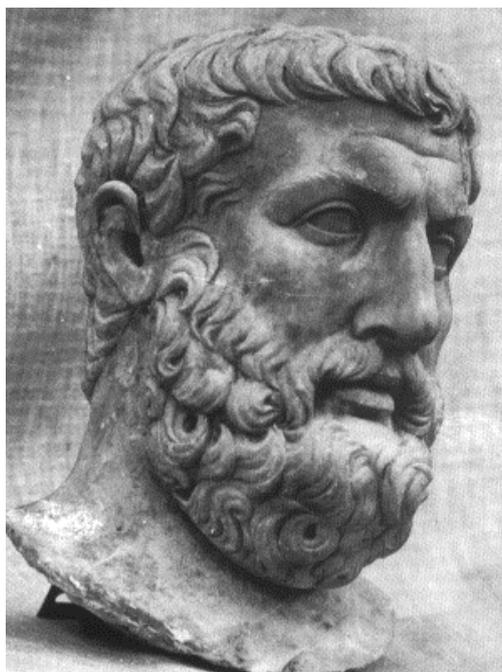


Malý Hercules škrtí hada (rímsky mramor, 2.st.)



Hercules z Hatra (Irak, 1.-2.st.pr.Kr.)  
Hercules (Alanya, Turecko, 2.st.pr.Kr.)





Herakles (antická busta)  
Rímsky cisár Commodus ako Herkules (2.st.)



Herakles (rímska kópia Lyssipa)



Hercules bojuje s nemejským levom (strieborné missorium, 6.st.)



Heracles ochraňuje trojskú princeznú Hesione (stredoveká miniatúra)



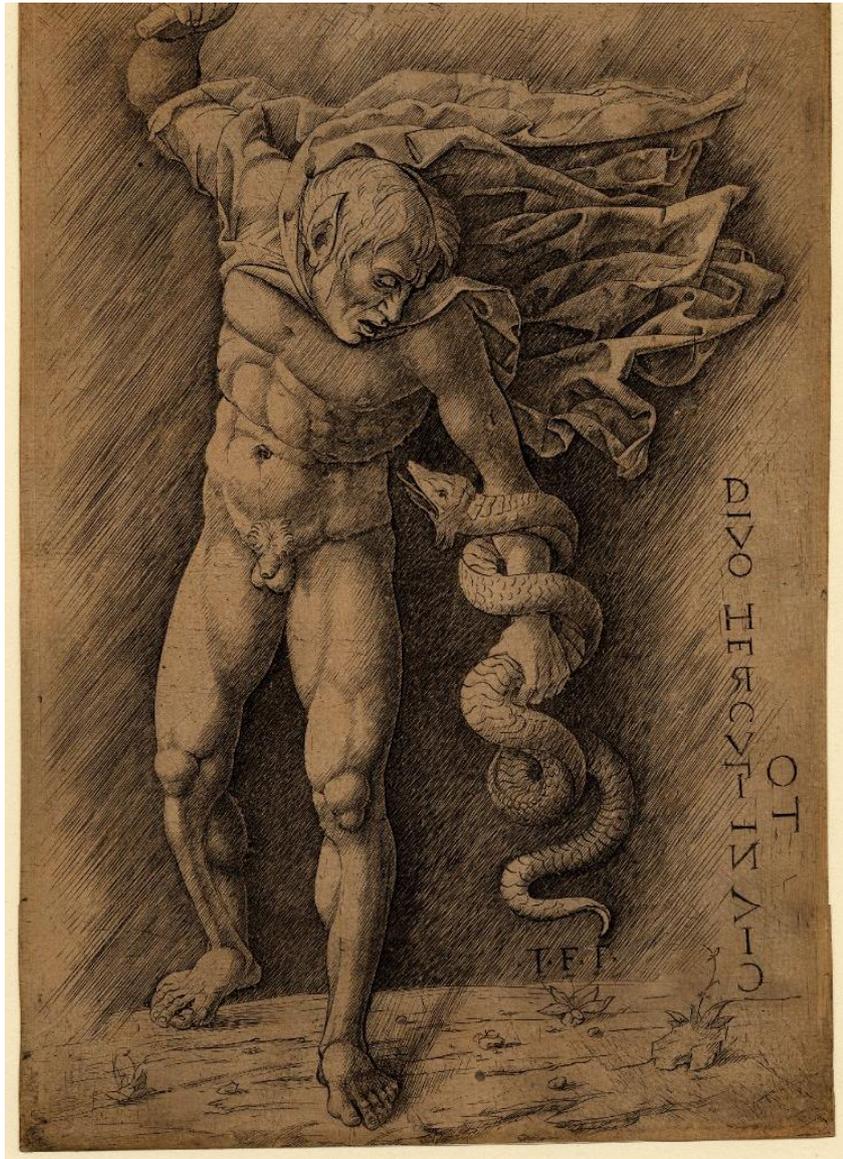
H. Schedel (grafik): Hercules (Norimberská kronika, 1493)



A. Pollaiuolo: Hercules a Hydra (15.st.)



C. Cort podľa F. Florisa st.: Herkules zabíja lernskú Hydru (rytina zo série Dodekathos, 1563)



Škola Mantegnu: Hercules a Hydra (1470-1500)



J. Caraglio podľa R. Fiorentina: Hercules a Iolaus zabíjajú Hydru (1520-1539)



G. Salmon: Heracles zabíja lernskú hydru (rytina, 1528)



G. Salmon: Hydra, ježko a lastovička (ilustrácia z Les Menus propos, drevoryt, 1521)



C. Robetta podľa A. Pollaiuola: Hercules a Hydra (rytina, 1500-1520)



S. Beham: Hercules a Iolaus zabíjajú Hydru (rytina, 1545)



Anonym podľa R. Fiorentina: Hercules zabíja Hydru (rytina, 1552)



Heinrich Aldegrever: Hercules zabíja Hydru (rytina, 1550)



Joannes van Doetecum podľa Hans Vredeman de Vries: Hercules odpočívá po svojej práci (s nemejským levom a Achelaom pri nohách) a Hercules bojuje s Hydrou (rytina, 1562)



Giulio Bonasone: Hercules zbija lernskú hydru (rytina, 1555)



B. Franco: Hercules zbija lernskú hydru (rytina, 1530-1561)



M. Angolo del Moro: Hercules zabíja lernskú hydru (1537-1586)



Léonard Gaultier: Portrét Henriho IV s gordickým uzlom a zabitou Hydrou (rytina, ilustrácia z Cappelovej „Maxime, prevue, articles, repliques et ofres“, 1589-1610)



J. H. Muller podľa A. de Vriesa: Hercules zabíja Hydru (medirytina, 1602)



A. Carracci: Herkules na križovatke osudu. Voľba Hercula (1596)



L. Chéron: Hercules (a Iolaos) zabíja Hydru (17.-18.st.)



P. G. Batoni: Hercules na križovatke osudu (1765)



P. G. Batoni: Hercules a križovatka osudu (1765)



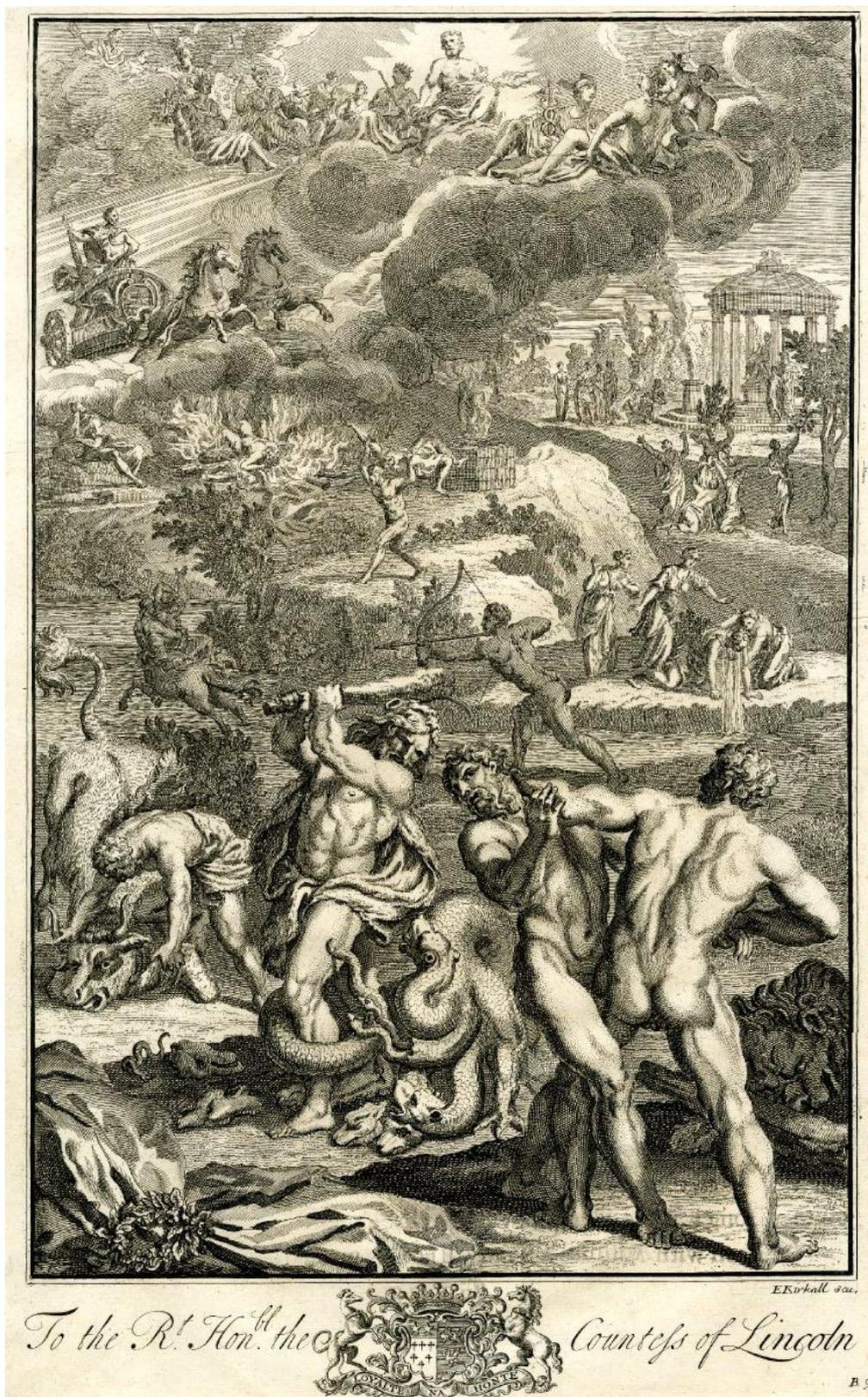
P. G. Batoni: Dieťa Herkules škrtí hadov vo svojej kolíske (1743)



G. Vandergucht podľa L. Chérona: Hercules (a Iolaos) zabíja Hydru (1690-1725)



Ch. J. Flipart podľa G. Reni: Hercules zabíja Hydru (1700-1750)



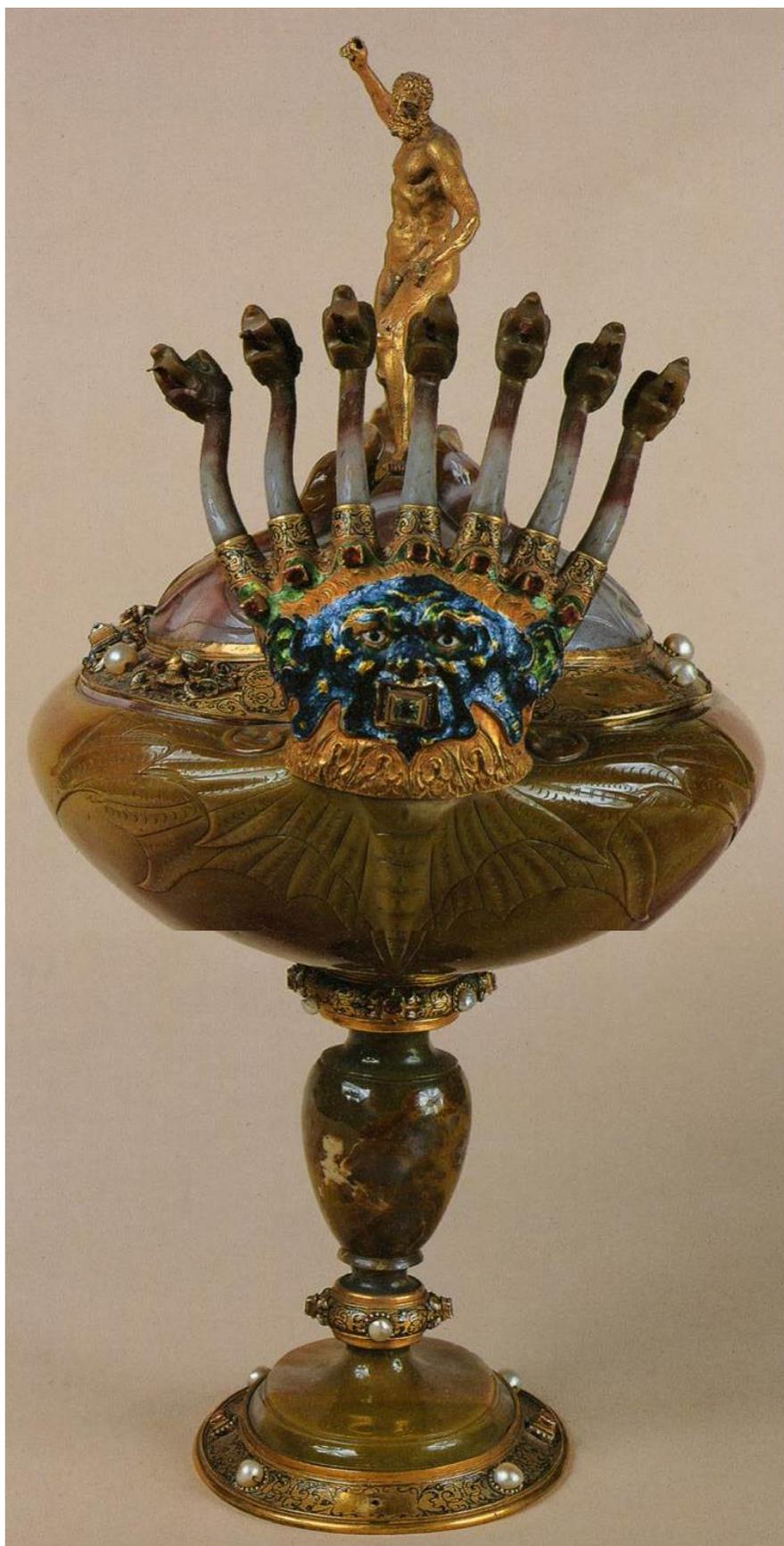
E. Kirkall: Život Heracla (rytina, ilustrácia z Ovidiových Metzamorfóz, 1717)



L. Desplaces podľa Giambologna: Hercules zabija Hydru (rytina, 1710-1739)



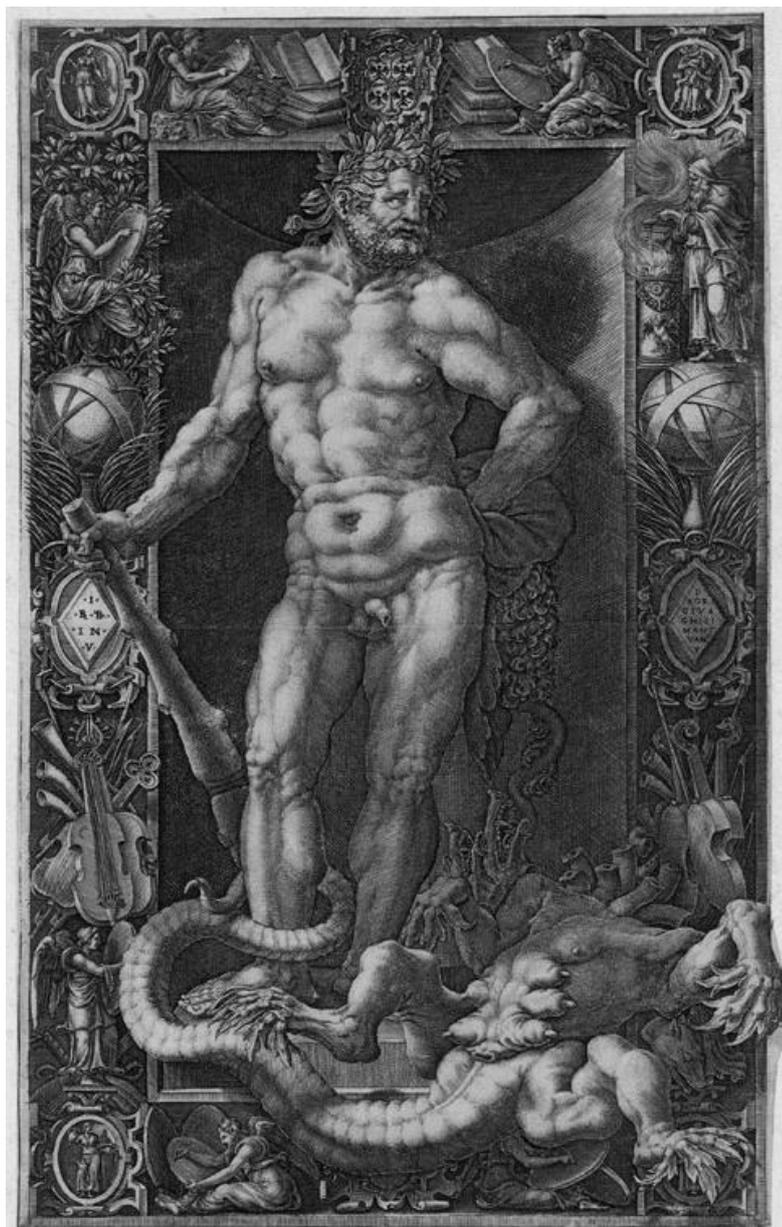
Podľa Debonnevala: Divadelné predstavenie o Herculovi a Hydre s daufhinom a jeho sprievodom v hľadisku (rytina, 1736)



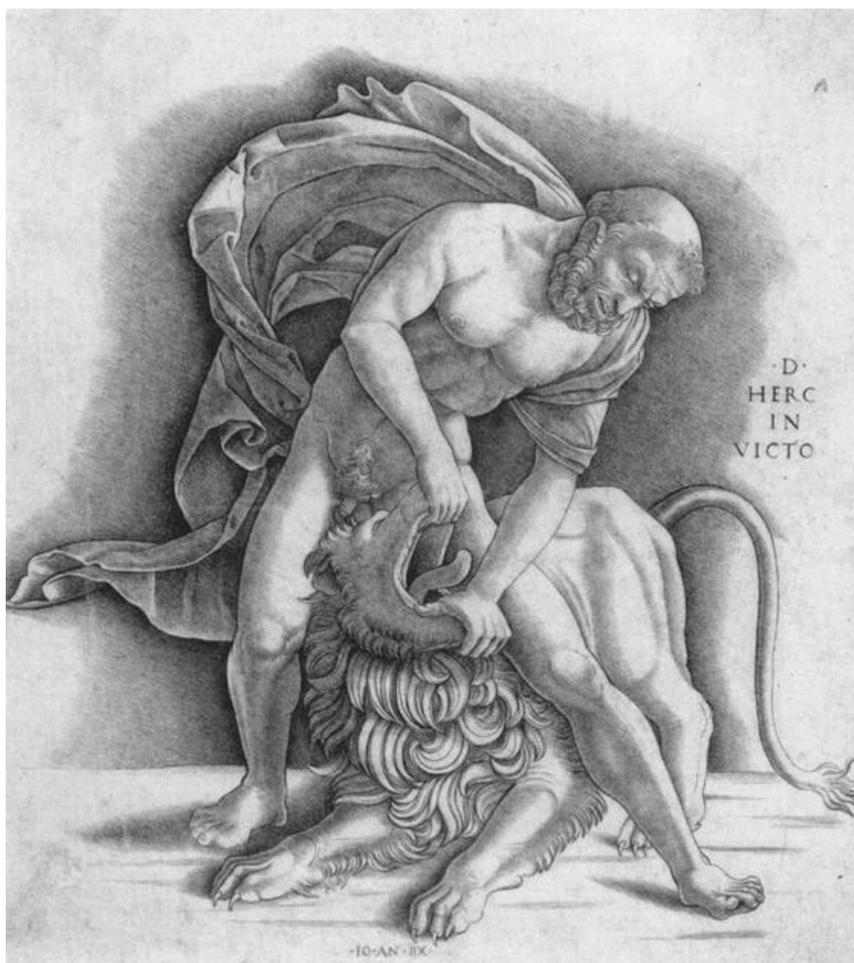
Bratia Saracchiovci: Hercules a Hydra (jaspisový pohár zdobený zlatom a smaltom, vykladaný perlami, diamantmi a rubínmi, 1570)



H. von Aachen: Alegória o bitke Brasov 7. júla 1603 (1604)



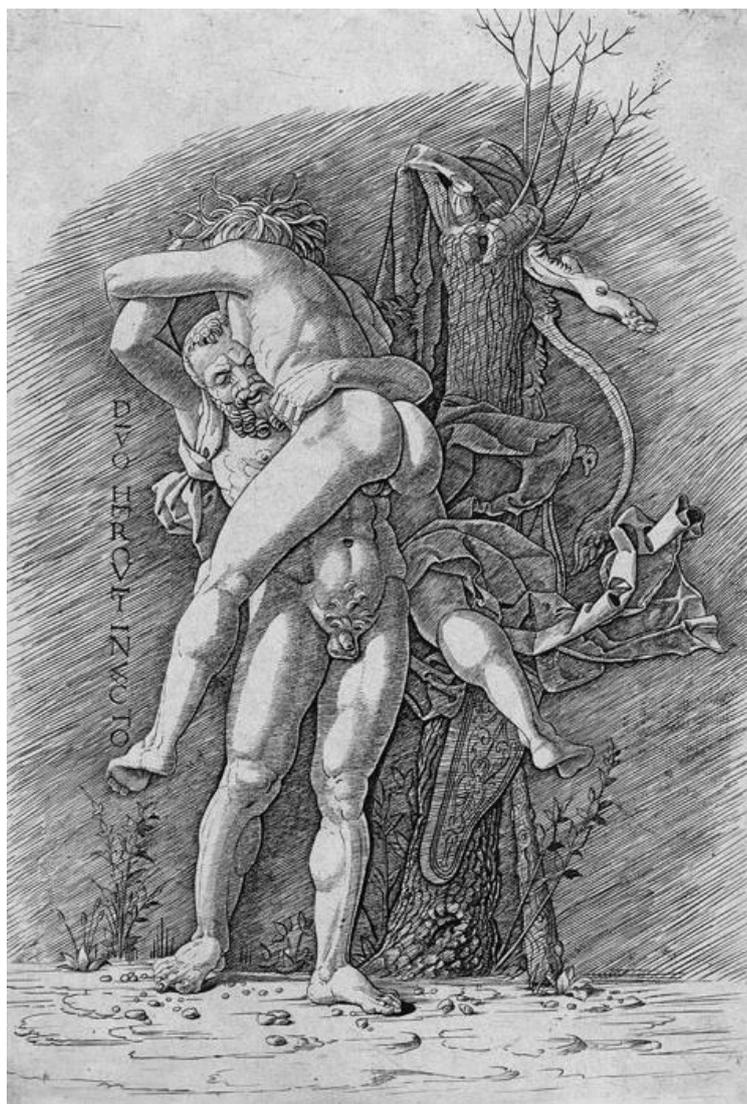
G. Ghisi podľa G. B. Bertani: Herkules (rytina, 1558)



G. A. da Brescia podľa A. Mantegnu: Herkules zabíja nemejského leva (rytina, 16.st.)



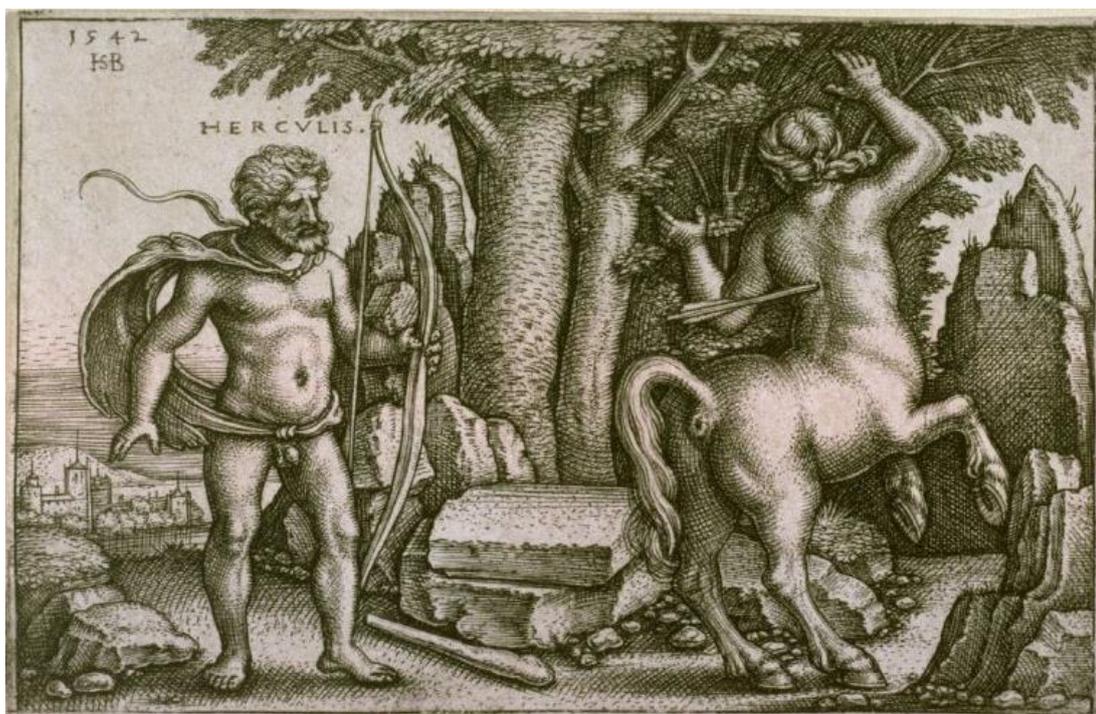
Anonym: Hercules an Omfala (rytina, 15.st.)



Škola A. Mantegnu: Hercules a Anteus (1490-1500)



G. A. da Brescia podľa A. Mantegnu: Hercules dvíha Antea v páse (rytina, 16.st.)



B. Beham: Herkules a kentaur Nessos (rytina, 1542)



A. Dürer: Herkules zabíja dvojčatá Moliony (drevoryt, 1496)

A. Dürer: Herkules na križovatke (medirytina, 1496-1500)





A. Veneziano: Hercules a Anteus (1520)